

Ո Ս Կ Ի Ը Թ Ե Ք Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը

ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Ոսկրաթեքուծիւն (Rachitisme) անուան տակ ճանչցուած է ոսկրային դրութեան հիւանդութիւն մը։ Այս ախտը՝ ընդհանրապէս Յ ամսականէն մինչեւ 3 տարեկան երախաներուն քով կը տեսնուի։ Ոսկորները կը կորսնցնեն իրենց պէտք եղած կրային աղերը արիւնէն քաղելու ընդունակութիւնը, չեն կարծրանար, կակուղ կը մնան եւ կ'այլափոխուին։ Այս հիւանդութիւնը հետեւանքն է այն բոլոր վարակումներուն և քրոնիկ թունաւորումներուն, որոնք կը պատահին երախային քով, ոսկորներու աճման շրջանին։ Ամէնէն սովորական պատճառներն են արուեստական դիեցումը, անկանոն ճաշերը, ժամանակէն առաջ կաթնալիւրներու գործածութիւնը և ասոնց հետեւանքով՝ յաճախդէպ փորհարութիւններու եւ մարսողական գործարաններու խանգարումները։ Բայց էական պատճառն է մասնաւոր կենսանիւթի մը (տես՝ «Բուժանք»ի Փետրուարի թիւը) բացակայութիւնը արուեստական ու անկանոն սննդառութեամբ մեծցած տղոց սընունդին մէջ։

Կայ նաև երկրորդ պատճառ մը. այն է արեւու լոյսին պակասը։ Թող ծնողք չվախնան թէ ծծկեր մանկիկները պիտի մսին եթէ բացօդայ, արեւոտ տեղեր և հրապարակներու մէջ պտտցնեն զանոնք, նոյնիսկ ձմեռ ատեն (պայմանաւ որ մանկիկները պէտք եղածին չափ հագուած ըլլան)։ Այն երկիրներուն մէջ ուր տղաք միշտ բաց օդին և արեւու ճառագայթներուն ազդեցութեան տակ են, օրինակ՝ Հնդկաստանի և Ափրիկէի մէջ, հոն ոսկրաթեքուծիւնը անծանօթ է։

Ոսկրաթեքուծիւնը հետեւեալ կերպով կը սկսի։ Մարսողական խանգարումներու հետեւանքով, մանուկը կը նիհարնայ, մկանները «կը հալին», փորը կը խոշորնայ, երբ տարեկան մը ըլլայ մանուկը, կարծես կը վախնայ շարժումներ ընելէ՝ չուզեր ոտքի կանգնիլ, չուզեր իսկ նստիլ, աւելի կ'ախորժի պառկելէն, որովհետեւ ամէն շարժում ցաւ կը պատճառէ։ Երախան ուշ կը քալէ, ակոսները ուշ կը բռնին։ Շուտով ոսկորներու այլափոխութիւնները կը շեշտուին գլխուն, կողոսկրներուն և անդամներուն վրայ և մասնաւոր երեւոյթ մը կուտան փոքրիկին։ Գլուխը ընդհանրապէս բնականէն աւելի մեծ, ճակատոսկրը քիչ թէ շատ դուրս ցցուած, զանկոսկրերը կակուղ են և կը նմանին մագաղաթի։ Ազդրերուն և սրունքներուն, ողնասիւնին և կուրծքին ոսկորները յաճախ կը ծռին, կը կորանան և որուն իւրեւ հետեւանք՝ ներքին գործարաններու (սիրտ, թոք) խանգարումներ առաջ կուգան։ Բայց ոսկորներու ձեւափոխումը միշտ այսքան

մեծ համեմատութիւններ չստանար և միայն սրունքներուն ծոռութիւնը աչքի կը դարնէ:

Ոսկրաթեքութիւնը ծանր հետեւանքներ ունեցող հիւանդութիւն մըն է և ի՞նչ ժամ առաջ համադատասխան դարձանք չկիրարկուի:

Նախ՝ պէտք է օրհնալ ոսկրաթեքութեան երեւումը կանխել: Ատոր համար պէտք է երախաները մեծցնել առողջապահիկ պայմաններու մէջ, ամէն օր բացօդեայ պտտցնել, ժուժով կաթ տալ, մօր կաթով զինեցնել: Իսկ եթէ կոպու կաթով կը զինեցուն, ամէն օր 2—3 զգալ նորինջի կամ խաղողի հիւթ և ձկան իւղ պէտք է տալ:

Իսկ եթէ արդէն ոսկրաթեքութիւնը սկսած է, նախ պէտք չէ ազիտաբար ըսել ի՞նչ «երբ երախան մեծնայ, ոսկորները կը շակուին»: Պէտք է հիւանդ երախային ազի ջուրի գաղջ լողանքներ տալ ամէն օր 10—12 վայրկեան և յետոյ eau de cologneով շփել:

Ամառը՝ ծովեզերքը արեւի ճառագայթներու ազդեցութեան պէտք է ենթարկել մանկիկները (արեւի լողոնք) և տալ նաև ծովի լողանք: Ասկէ դատ մանուկներուն պէտք է տալ կենսանիւթ (վիթամին) պարունակող սնունդ, օրկ.՝ թարմ և հում պտուղներ (նարինջ, խաղող) և կանանչեղէններ, միս, հաւկիթ, կաթ, ոսպ և մանուսանդ ձկան իւղ:

Ներկայիս անդրամանիշակապոյն ճառագայթները (rayons ultra-violet) արեւու ճառագայթներու զերը կը կատարեն և կարճ ժամանակի մը մէջ կը բուժեն ոսկրաթեքութիւնը:

Ամէն պարագայի մէջ ծնողները պէտք չէ անհոգ գտնուին և պարտին միշտ բժշկին խորհուրդներուն զիմել:

Սօֆիա

Բժ. Ն. ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

Պարբերաբար և կանոնաւորաբար ձեր զաւակները քննել տուէք բժիշկին և անոնց ակտաները՝ ատամնաբոյժին, նոյնիսկ եթէ չեն ցաւիր:

Առողջ աղու մը բժշկական պարբերական քննութիւնը կը զբաղնէ բժշկին զօրծը, երբ ան հիւանդանայ. միւս կողմէ վտարիկը կը վարժուի բժիշկին և թոյլ կուտայ որ քննէ և խնամէ զինք:

Պարբերական քննութիւնը թոյլ կուտայ կանխել աճումի շրջանին պատահող շատ մը պատահականութիւններ (անակնկալ հիւանդութիւններ) և ազուն կազմին համաձայն զծել ուղի մը, անոր կրթութեան և բնտրելիք ասպարէզին համար:

Եթէ չէք կրնար կանոնաւորաբար քննել տալ, գէթ մանուկին յուշատեարը ունեցէք, նոթագրելու համար անոր ունեցած բոլոր հիւանդութիւնները, բան մը՝ որմէ կրնայ օգտուիլ բժիշկը: